

**ÎPS prof. univ. dr. Casian Crăciun,
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați**

„BUCURĂ, SFINTE ANDREIE, POPORUL ORTODOX DE AICI ȘI DE PRETUTINDENI!“ *

Abstract: *The saint is not a subject of study of textbook, nor of synaxar, nor of book conjunctures. The saint is the fulfillment of the human being, because the full way of life of the person, by the grace of the Most Holy Trinity, is holiness. From the life of the saints in general, and from that of the Holy Apostle Andrew in particular, we identify three healing dimensions, healing of soul and body and in times of pandemic, because the pandemic is to be defeated, if we listen to the soul doctor and the doctor body and we have an orderly life. The first healing dimension is the teaching, and it is the enlightenment of our thoughts, words, and our speeches, which must be seasoned with the salt of the gospel. The second dimension is, without a doubt, the thaumaturgical one, and the third dimension detached from the life of the Holy Apostle Andrew is the philanthropic one. The following text aims to highlight the healing effect of the accomplishment of these three works, as disciples of St. Andrew the Apostle, for ourselves and for those for whose benefit we perform them.*

Keywords: *saint, holiness, catechetical / thaumaturgical / philanthropic work, Saint Andrew the Apostle.*

Așa ne începeam rugăciunea în Catedrală, la 17 octombrie 1996, în fața Sfintelor moaște ale Sfântului Apostol Andrei. Această rugăciune este potrivită oricând, întrucât pentru cinstirea Apostolului care a semănat sămânța Sfintei Evanghelii pe teritoriul țării noastre nu este suficientă doar o ședință, o convocare, cu atât mai puțin o încercare de a marca în Analele unei instituții o anume activitate.

---

* Cuvântul Ierarhului Dunării de Jos adresat studenților și masteranzilor Departamentului de Teologie al Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie, cu prilejul Sărbătoririi Sfântului Apostol Andrei, ocrotitorul Galaților, 24 noiembrie 2021.

Nu doar prin cuvintele noastre depre Sfinți îi vom convinge pe cei care nu au putut, nu au reușit, nu au avut șansa să le fi spus cineva că sfântul nu este o temă de studiu de manual, nici de sinaxar, nici de conjuncturi livrești, ci mai ales că el este „împlinirea umanului“, deoarece modul deplin de a exista al persoanei, prin harul Preasfintei Treimi, este sfințenia. Și cel mai concludent mod de a simți sfântul este participarea la viața Domnului Iisus Hristos, care este concretizată în viața sfântului. Sfântul, prin excelență, este Domnul Iisus Hristos prelungit, „în carne și oase“, în mijlocul nostru. Ne este revelat acest adevăr și prin doxologia liturgică. Înainte de începerea Sfintei Liturghii și a altor slujbe, mai înainte de a invoca întreita putere a Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi, solicităm marea favoare de a se revărsa în noi harul sfințitor al Sfântului Duh. Fără prezența lucrătoare în noi a harului Sfântului Duh nu ne putem sfinți, nu putem urca treptele desăvârșirii firii noastre omenești. Și atunci modalitatea de a realiza trăirea lui Hristos, real prin sfinți, este această mărturisire: „Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești“. Dumnezeu Treime de Persoane este izvorul sfințeniei și se odihnește *întru* sfinții Săi, și nu *între* sfinți, cum interpretăm uneori sensul acestui efonis, înlocuindu-se prepoziția *întru* cu prepoziția *între*. De altfel, ce ar putea și cum ar putea să fie ceva *între* noi dacă nu este Cineva *întru* noi, în intimitatea și în taina lăuntrică a sufletului nostru.

De asemenea, cunoaștem acest lucru și din referatul Creației, din cartea Facerii, în care se arată că Dumnezeu S-a odihnit în frumusețea și armonia creației Sale, pe care a dăruit-o omului. Este cea odihnă fără de oboseală, deoarece în dinamica sfințeniei nu se cunosc hiatu-suri, sincope, poticniri sau priviri înapoi, ca în cazul soției lui Lot. Este o mergere, o urcare „din început în început prin începuturi care n-au sfârșit“, cum spune Sfântul Grigorie al Nyssei¹. Sfântului care urcă nu-i lipsește infinitul urcușului, iar urcușul este sinergic, căci Dumnezeu urcă și invers, în noi. Dumnezeu nu coboară niciodată! Cerul și lumea

---

1. SFÂNTUL GRIGORIE DE NYSSA, „Tâlcuire amănunțită la Cântarea Cântărilor, Omilia VIII“, în: *Scrieri*, I, trad. pr. Dumitru Stăniloae și pr. Ioan Buga, note de pr. Dumitru Stăniloae, indice de pr. Ioan Buga, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982, p. 223.

cerului nu cunosc coborâșuri! Mișcare sferică a lui Dumnezeu este urcușul în iubire! „Prin fapte urcă-te, cum zice Sfântul Grigorie al Nyssei, și gustă-mă pe Mine!“ Împărtășește-te de Mine! De aici forma supremă a urcușului sinergic, care este chenoza.

Chenoza nu este coborâre, ci înălțarea către împăcare. A fi în genunchi nu înseamnă a fi îngenunchiat. A fi în genunchi înseamnă a te înălța în locul de odihnă pacificatoare a simțurilor, punându-le, cum zice Sfântul Grigorie Dialogul², povățuitor bun cugetul cel dinlăuntru. Tot astfel și meditația din intrarea în forul interior, nu e izolare. Pustnicul, retrăgându-se din tumultul și zgomotul lumii, creează în interioritatea sa un spațiu imens pentru toată lumea și se roagă pentru toată lumea, având pace din partea simțurilor și disponibilitate spre acesta. În schimb, omul secularizat, e uneori risipitor și izolat, pentru că se arată pe el însuși. Trăim, de altfel, în cea mai ispititoare și netainică etapă a istoriei umanității, în care ne arătăm pe noi înșine, în crizele din noi, și nu-L mai arătăm pe El. Sfântul Apostol Andrei, și toți sfinții, de altfel, nu s-au arătat pe ei înșiși, ci L-au arătat pe El, Unsul lui Dumnezeu, Care a venit spre „iertarea păcatelor și spre mântuirea noastră“.

Chenoza, cum am arătat, nu e coborâre, ci este apropiere și întâlnire. Când medicul face o reverență la patul bolnavului, plecându-se spre suferința acestuia, urcă speranța bolnavului la Dumnezeu! Urcă în iubire, urcă în contopire cu „crucea“ bolnavului și astfel se produce faptul sfânt al metanoiei, care înseamnă mutarea minții de la rătăcirile personale toate, la o deschidere totală a lumii. Omul secularizat, care are în fața sa toată tehnica modernă, deși își numără cu zecile de mii admiratorii, este singur, nu are pe nimeni. Utilizatorul ecranului modern ecranizează persoana și atât. Când medicul îi arată bolnavului trupul pe ecranul monitoarelor nu înseamnă că a pus energia mâinilor lui peste durerea trupului suferind. Aceasta este boala cumplită a depărtării de om *întru* apropierea fizică maximă. Apropierea fizică și biologică nu înseamnă neaparat și întâlnirea persoanelor, pentru că adevărata apropiere este interiorizarea celuilalt. Să-i trăiești viața lui,

---

2. SFÂNTUL GRIGORIE DIALOGUL, *Liturghia darurilor înainte sfințite*, Liturghier, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012, p. 312.

împreună cu Hristos. Să te doară rănilor lui. Să te doară căderile lui. Și să ajungi să spui ca la Pateric, acesta a căzut acum, eu pot cădea mâine.

Pentru o evaluare mai atentă a sănătății noastre sufletești și trupești, boala pandemică trupească poartă în sine un „medicament“ extraordinar; cel al autoevaluării spirituale a omului, care înseamnă totul. Domnul Iisus Hristos ne atată, în absolut toate cazurile de Covid, că unul din mijloacele, una din căile sigure spre depășirea infectării cu acest virus este viața spirituală ordonată, care implică și o viață biologică ordonată și sănătoasă. O imunitate spirituală, dobândită prin credință și încredere în lucrarea harului dumnezeiesc, prin rugăciune și post, produce cu siguranță și o imunitate biologică. Cine poate spune care este limita dintre cele spirituale și cele biologice? De aceea Dumnezeu a făcut din actul medical, apostolat!

Identificăm, din fericire, din puținele știri evanghelice din Sfânta Scriptură și din memoria Bisericii, din Sfânta Tradiție, din viața și activitatea Sfântului Apostol Andrei trei dimensiuni curative, vindecătoare și în timp de pandemie, căci pandemia este de învins, dacă ascultăm de medicul de suflet și de medicul trupului și avem o viață ordonată.

Prima dimensiune tămăduitoare este cea învățătoarească și constă în luminarea gândurilor, a cuvintelor și a vorbirilor noastre, care trebuie drese cu sarea Evangheliei. Pr. Dumitru Stăniloae spune că orice învățătură despre lume care îl ignoră pe Hristos este întuneric³. Lumina din interiorul oricărei învățături este Iisus Hristos, care a spus despre Sine „*Eu sunt lumina lumii*“ (In 8, 12). Să nu uităm că în limba română cuvântul lume vine din latinescul *lumen*, care înseamnă lumină. Așadar, din lumină vine lumea întreagă, iar nu din haos. Știința modernă confirmă aceasta și arată că fundamentul materiei este lumina, nu întunericul. Nu întâmplător în sfintele icoane capetele sfinților sunt înconjurată de nimbul de lumină, care este semnul harului lui Dumnezeu pe care l-au primit în Taina Sfântului Botez și în toate celelalte sfinte taine, așa cum îl primește fiecare creștin

---

3. Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Iisus Hristos, lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, București, 1993, pp. 3, 44.

botezat în numele Preasfintei Treimi, har pe care l-a făcut lucrător în viața lui, sfințindu-se pe el, sufletul și trupul lui, și lumea din jurul său.

Luminarea gândurilor; a cuvintelor începe prin cunoașterea Adevărului, iar Adevărul este Însuși Hristos, care a spus: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*” (In 14, 6). Omul care descoperă și urmează învățătura cea dreaptă devine un om luminat, care poate și trebuie să îi lumineze și pe alții: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor – spune Mântuitorul – așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*” (Mt 5, 16). Trebuie adică să împărtășim tuturor Lumina și învățătura Sa luminoasă. Această lumină prinde contur în fiecare om încă de la Botez, iar celui nou botezat i se spune luminat. Trebuie să revenim la această învățatură despre lumina harului din noi clipă de clipă, nu episodic. Lumina aceea a harului dumnezeiesc care produce în noi cunoașterea Adevărului ne face luminoși și ne dă puterea de a o împărtăși și altora. Se vede aceasta foarte bine și din istoria primei școli care l-a primit ca ocrotitor aici, în părțile acestea de la Dunăre și până în Dobrogea, începând de la sfârșitul secolului al XIX-lea, pe Sfântul Apostol Andrei. De atunci Sfântul Apostol Andrei a rămas model și inspirator al ucenicilor care doresc să slujească Mântuitorului Iisus Hristos ca învățători și sfințitori, pentru a lumina sufletele și mințile celor dornici să primească Lumina.

Dimensiunea didactică, împreună cu cea sfințitoare, nu sunt altceva decât o afirmare a aceluiași apostolatul misionar, în interiorul actului educațional, cea dintâi, și al celui pastoral, cea de a doua. Învățătura și educația prin apostolat didactic este altceva decât meseria de a fi profesor, care doar să asigure o sursă de trai. Una este să știi carte multă, teologie sau filologie, și cu totul altceva să o îndrăgești și să ajungi să o pui la inima elevului sau a studentului. În spațiul teologiei nu poate exista decât apostolatul misiunii, desfășurat din iubire față de aproapele. Acest apostolat, concretizat în foarte multe lucrări misionare, a reînprospătat de-a lungul istoriei poporului nostru, chiar și în contextul secolelor secularizante XIX și XX, temelia apostolică a credinței noastre. Acest apostolat ne-a păstrat în Lumină și ne-a ajutat să împărtășim și altora lumina. Lumină care acum se dovedește, pentru cei care se împărtășesc de ea, vindecătoare.

A doua dimensiune care se extrage din viața Sfântului Apostol Andrei este, fără îndoială, cea taumaturgică. Sfântul Apostol Andrei este foarte puțin prezentat ca taumaturg, ca vindecător. De altfel, știrile despre viața Sfântului Apostol Andrei, în general, și despre misiunea sa pe pământul Scythiei Minor nu sunt nici ele foarte multe, dar astăzi știm cu certitudine că a propovăduit în aceasată regiune Cuvântul Evangheliei, datorită marelui profesor și cercetător Emilian Popescu. Prin cercetările sale exhaustive profesorul Emilian Popescu a identificat și a prezentat toate argumentele istorice care demonstrează fără putință de tăgadă prezența Sfântului Apostol Andrei pe aceste meleaguri. Într-unul din studiile sale, după prezentarea și interpretarea dovezilor în sensul propovăduirii Apostolului Andrei aici, conchidea:

„[...] starea actuală a documentării noastre ne permite să afirmăm cu convingere că la originile creștinismului românesc stau doi apostoli: Sfântul Andrei și Sfântul Filip. Consider că cei care mai sunt încă sceptici în această privință vor întâmpina mult mai multe dificultăți în a nega propovăduirea celor doi apostoli pe pământul României, decât de a o afirma”⁴.

Între aceste informații sunt și unele știri care arată cum mergea în localitățile pe care le creștina și, prin invocarea Sfântului Duh și prin punerea mâinilor asupra celor suferinzi îi tămăduia pe aceștia, chiar în casele lor. Era o formă incipientă a Sfintei Taine a Maslului. Împlinea cea rânduială despre care scria și Sfântul Apostol Iacov în Epistola sa: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii, și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav, și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate, se vor ierta” (Iac 5, 14-15). Așadar, după ce mai întâi a luminat

4. Emilian POPESCU, „Apostolicitatea creștinismului românesc”, în: Emilian POPESCU, *Studii de istorie și de spiritualitate creștină*, I, Editura Academiei Române / Editura Basilica, București, 2018, p. 224; Pr. Nicolae ȘERBĂNESCU, „Pătrunderea și dezvoltarea creștinismului în Scythia Minor”, în: *De la Dunăre la Mare: mărturii istorice și monumente de artă creștină*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, ²1979; Pr. Sabin VERZAN, „Propovăduirea Evangheliei în Scitia Mică (Dobrogea). Argumente și temeieri nouetamentare”, în: *Studii Teologice*, 47, 1995, 4-6, pp. 79-118; Pr. Sabin VERZAN, *Sfântul Apostol Andrei*, Editura Basilica, București, 2016; Ion VICOL, *Noaptea Sfântului Andrei*, Editura Univers, 2014; † CASIAN, *Episcopul Dunării de Jos, Cetatea Sfântului Andrei*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1999.

mințile împrăștiind întunericul necunoașterii Adevăratului Dumnezeu, Sfântul Apostol Andrei a vindecat sufletele de rănilor vieții trăite întru păcate, de până atunci, ale celor convertiți.

Ce poate fi mai temeinic în lucrarea noastră misionară de preoți și de teologi decât a întinde brațul celui țintuit pe patul suferinței și a te ruga pentru el în numele Domnului. Și după două milenii, pentru mijlocirile Sfântului Apostol Andrei, Hristos Mântuitorul arată lucrarea tămăduitoare a harului împărtășit de Apostolul său Andrei strămoșilor noștri, împletită cu mâna întinsă la lucrare a medicilor, în cazul unei ucenițe a Sa, al unei presbitere, care poartă numele Apostolului, Andreea. Atunci când știința s-a dovedit limitată în puterea ei de a vindeca un pacient intrat în comă profundă, rugăciunile a zeci și sute de mii de creștini care s-au rugat pentru ea și pentru pruncul pe care tocmai îl născuse, fiind infectată și cu temutul virus, au făcut o minune și presbitera Andreea este acum acasă, în sânul familiei, tămăduită, bucurându-se de pruncul pe care Dumnezeu i l-a dăruit. A fost o sinergică lucrare, minunea fiind împlinită de Mântuitorul Iisus Hristos pentru mijlocirea de către Sfântul Apostol Andrei a rugăciunilor înălțate din sute de mii de inimi, dar și a îngrijirilor aduse de medici în spital. În această perioadă de criză sanitară, care a adus după sine și o epidemie a sufletelor depresive, înfricoșate de perspectiva suferinței și a morții, este nevoie mai curând de astfel de vești bune, care transmit tuturor o rază de speranță, care redau încrederea și nădejdea. Iar astfel de vindecări, dobândite prin împletirea științei medicale cu rugăciunile Bisericii, sunt foarte multe.

A treia dimensiune desprinsă din viața Sfântului Apostol Andrei este cea filantropică. În concret, aceasta a fost învățată de Apostol chiar de la Mântuitorul Hristos Care, după ce a luminat mintea și a săturat sufletul cu Cuvântul lui Dumnezeu, învățând poporul de dimineața până seara, săvârșind liturghia Cuvântului, și după ce a vindecat neputințele sufletești și trupești ale celor bolnavi, a făcut o nouă minune, hrănind mii de persoane din cinci pâini și doi pești. A transferat lipsa de hrană din pustie în filantropie, prin înmulțirea puținului în mult. Puținul primit de Dumnezeu de la popor, l-a întors poporului în îndestulare, învățându-i pe oameni să se hrănească împreună din darurile puse în comun. I-a învățat nu doar să dăruiască din puținul pe care-l au, ci să

dăruiască tot ce au și să se dăruiască ei înșiși unul celuilalt. I-a învățat, altfel spus, filantropia. Filantropia nu este asistență socială, nu este contract social, care este totuși de folos, are rolul său în societate, ca manifestare a grijii Statului pentru cetățenii săi.

Filantropia este altceva și este mult mai mult. Ea nu izvorăște din buzunar, nici din conturile oamenilor. Filantropia ori izvorăște din inimă și din Liturghie, ori nu mai este filantropie. Motivația filantropiei nu este doar hrana trupului sau îmbrăcămintea, ci sufletul mai plin de iubire, atât al celui care dăruiește și se dăruiește, cât și al celui care primește. Filantropia înseamnă să te dăruiești pe tine, să rupi ceva din tine, puțin timp, puțin zâmbet, puțină bunătate, compasiune, empatie. Aceasta este filantropia și ea izvorăște din iubirea de oameni și din bunătatea lui Dumnezeu care este un Dumnezeu „bun și iubitor de oameni“. Din Iubitorul de oameni Dumnezeu curge spre noi și întru noi iubirea de aproapele, care înlocuiește ura cu iubirea de semenii.

Astăzi, când trăim mai mult ca oricând în psihologia multului egoist, Biserica pune cuvântul lui Hristos la temelie generozității de la om către om și învață și îndeamnă ca darul, oricât de mic, oferit unui copil singur ori unui bătrân părăsit sau trist, să fie făcut din toată inima. În definitiv, Hristos ne arată că nu contează cât de sărăcăcios este darul, contează câtă iubire este pusă în acel dar de cel care oferă și câtă rugăciune de mulțumire de la cel care primește, pentru că împreună, dragostea celui care oferă și mulțumirea celui care primește produce minunea înmulțirii și a dragostei și a darului.

De la Sfântul Apostol Andrei, care a primit din traista de pelerin a unui copil cele cinci pâini și cei doi pești, daruri pe care apoi le-a pus înaintea Mântuitorului Iisus Hristos, care, mulțumind și binecuvântând, le-a înmulțit și le-a dat să fie împărțite mulțimilor, Biserica a învățat să primească darul celor cinci pâini, să-l înalțe către cer și să mulțumească Tatălui Ceresc, să-l înmulțească și apoi să-l împartă, fie că este vorba de Preasfântul Agneț, care la Sfânta Liturghie devine trupul Mântuitorului Iisus Hristos, fie că este vorba de pâinile de la Litie. Întotdeauna, puțin de la mulți s-a făcut mult pentru cei ce au avut nevoie atunci când am urmat exemplul Apostolului Andrei.

Facă Domnul astfel încât învățătura să înmulțească lumina minții, înduplecarea inimii și comunicarea fraternă, prin apostolatul în edu-

cație! Facă Domnul ca prezența umană lângă bolnavi să actualizeze puterea vindecării prin rugăciune, prin fapte bune și fapte de iubire! Facă Domnul ca în criza economică, care încă nu este foarte adâncă, să funcționeze și să se multiplice filantropia, să învățăm să împărțim puținul pe care, punându-l în comun în comunitatea ecclesială, devine îndestulător!

Vorbind despre Sfântul Apostol Andrei doar din punct de vedere istoric, aghiografic, filologic, metaforic nu ne ajută mult. În schimb, urmând explemplul său, împlinind ceea ce face Apostolul mereu în cetate, prin ucenicii săi, înseamnă a-l cinsti cu adevărat și pe el și a-l propovădui și pe Hristos Dumnezeu, pe Care el l-a vestit și pentru Care s-a jertfit!